

Inkomen boomkwekers licht gedaald

LEI-rapport land- en tuinbouw in 2011

Het inkomen van boomkwekers is afgelopen jaar licht gedaald. Voor het gemiddelde inkomen in 2011 wordt een daling van 1% geraamd. Dit blijkt uit de jaarlijkse ramingen van het LEI, gepubliceerd in het rapport Actuele ontwikkeling van resultaten en inkomens in de land- en tuinbouw in 2011.

Auteur: C. de Bont, W. van Everdingen, A. van der Knijff en H. van der Meulen

Afgelopen jaar zijn de gemiddelde opbrengsten in de boomkwekerijsector met bijna 4% gestegen. Echter omdat door het goede voorjaarsweer de productie hoog was, stonden prijzen over de hele linie wel onder druk. Het productie volume heeft per saldo de lagere prijzen iets kunnen compenseren. Boomkwekerijen blijven geconfronteerd met stijgende kosten door betaalde rente en (in mindere mate) arbeid. De kosten stegen in 2011 met ruim 4,5%. In de boomkwekerijsector zijn er bedrijven die in hun continuïteit worden bedreigd, terwijl er ook bedrijven zijn met zeer goede resultaten. Deze trend van grotere

onderlinge verschillen is steeds duidelijker. De bedrijven die het heel zwaar hebben, zijn vooral kleine bedrijven met een traditioneel aanbod en bedrijven die recentelijk sterk gegroeid zijn (en hoge financieringslasten dragen). Bedrijven die het goed doen, kenmerken zich door geleidelijke groei en aansluiting bij hun markt. Dit verschijnsel is iets van de gehele boomkwekerijsector; het komt voor bij alle gewasgroepen. De onderlinge verschillen komen onder andere naar voren op het vlak van de investeringen.

Opbrengsten

De geraamde opbrengsten in de boomkwekerijsector over 2011 zijn ten opzichte van 2010 licht toegenomen. De start van het jaar kenmerkte zich door een snel einde van het winterweer met temperaturen iets boven het langjarig gemiddelde. Hierdoor is het verkoopseizoen snel op gang gekomen. Ook zijn door minder vorstschade de gewassen gemiddeld beter uit de winter gekomen dan in 2010. De warme, zonnige tweede helft van het voorjaar had een positief effect op de verkoop, echter het grote aanbod heeft geen goed effect gehad op de prijzen en

hiermee op de financiële opbrengsten. Begin van de zomer dreigde er een tekort aan beschikbaar water, maar dit werd net op tijd gekeerd door het regenachtige weer. Door het relatief slechte zomerweer in Noordwest-Europa is de verkoop in het zomerseizoen als een nachtkaars uit gegaan. De goede start van 2011 en een mogelijk plafond in de markt kunnen hier aan hebben bijgedragen.

Kostenstijgingen

Bedrijven blijven te maken hebben met stijgende kosten. De meest

ingrijpende kostenstijgingen in 2011 zijn de betaalde rente en (in mindere mate) arbeid. De door financiers berekende rente stijgt door de kritische plan- en financieringsbeoordelingen en de internationale economische vooruitzichten. Arbeidskosten stijgen vooral autonoom en ook als gevolg van krapte op de markt van personeel. De kosten stegen in 2011 met ruim 4,5%. Het inkomen uit bedrijf per onbetaalde aje wordt geraamd op circa 40.000 euro. De opbrengsten per 100 euro-kosten blijven met 95% globaal gelijk. Kijkend naar de afname van het aantal bedrijven en de toename van het areaal per bedrijf, betekent dit dat naast het inkomen per bedrijf ook het resultaat per hectare afneemt. Het jaar 2011 gaat voor de boomkwekerij daarmee gemiddeld als matig in de boeken. In de boomkwekerijsector zijn er bedrijven die in hun continuïteit bedreigd worden, terwijl er ook bedrijven zijn met zeer goede resultaten. Deze trend van grotere onderlinge verschillen is steeds duidelijker. De bedrijven die het heel zwaar hebben, zijn vooral kleine bedrijven met een traditioneel aanbod en bedrijven die recentelijk sterk gegroeid zijn (en hoge financieringslasten dragen). Bedrijven die het goed doen, kenmerken zich door geleidelijke groei en aansluiting bij hun markt. Dit verschijnsel is iets van de gehele boomkwekerijsector; het komt voor bij alle gewasgroepen. De onderlinge verschillen komen onder andere naar voren op het vlak van

Ontwikkeling areaal (ha) en aantal boomkwekerijbedrijven

	2000	2009	2010	2011	Mutatie (%)
Bedrijven met boomkwekerij	4.150	3.230	3.120	3.020	-3,2
wv. boomkwekerijbedrijven	3.310	2.770	2.680	2.660	-0,5
Idem, in % van totaal	80	86	86	88	
Areaal					
Boomkwekerij	11.430	15.840	15.620	15.840	+1,4
wv. op gespecialiseerde bedrijven	9.930	14.170	13.670	13.990	+2,4
Idem, in % van totaal	87	89	88	88	

Bron: CBS-Landbouwtelling; bewerking LEI, gegevens 2011 zijn voorlopig.

Resultaten en inkomens van boomkwekerijbedrijven, gemiddeld per bedrijf per jaar (bedragen x 1.000 euro)

	2009	2010	2011 (r)
Aantal bedrijven	2.470	2.450	2.440
Oppervlakte cultuurgrond (ha)	6,04	7,74	7,90
Aantal onbetaalde aje	1,58	1,63	1,61
Opbrengsten	446	440	456
Betaalde kosten en afschrijvingen	373	372	389
Inkomen uit bedrijf	73	68	67
Idem per onbetaalde aje	46	42	41
Opbrengst per 100 euro kosten	97	95	95

Bron: Informatienet.

de investeringen. Over de sector bekeken zijn de bedrijven behoudend door het gebrek aan eigen middelen en zijn financiers terughoudend. Als er in 2011 geïnvesteerd werd, was dit vooral in de groep van de bedrijven met sterk positieve bedrijfsresultaten.

Structuur

Het aantal bedrijven in de boomkwekerij laat net als in eerdere jaren een lichte daling zien en daalde in 2011 met 3,2% ten opzichte van 2010. Vooral het aantal niet-gespecialiseerde bedrijven daalde. Er zijn 2.660 gespecialiseerde bedrijven in 2011 met een gemiddelde oppervlakte van 5,2 ha. Ten opzichte van het jaar 2010 is het totale areaal van de boomkwekerijbedrijven met circa 1,4% toegenomen. Vanaf 2000 is de stijging met ongeveer 40% erg hoog geweest. Het areaal van de gewasgroepen bos- en haagplantsoen en laan en parkbomen laat een daling zien ten opzichte van 2010. Onveranderd is het areaal sierconiferen. Er is een stijging van de gewasgroepen vaste planten en vruchtbomen.

Opbrengsten en kosten

De geraamde opbrengsten over 2011 zijn ten opzichte van 2010 licht toegenomen. De start van het jaar kenmerkte zich door een snel einde

van het winterweer met temperaturen iets boven het langjarig gemiddelde. Hierdoor is het verkoopseizoen snel op gang gekomen. Ook zijn door minder vorstschade de gewassen gemiddeld beter uit de winter gekomen dan in 2010. De warme, zonnige tweede helft van het voorjaar had een positief effect op de verkoop, echter het grote aanbod heeft geen goed effect gehad op de prijzen en hiermee op de financiële opbrengsten. Begin van de zomer dreigde er een tekort aan beschikbaar water, maar dit werd net op tijd gekeerd door het regenachtige weer. Het relatief slechte zomerweer in Noordwest-Europa heeft de verkoop in het zomerseizoen doen uitgaan als een nachtkaars. De goede start van het jaar en een mogelijk plafond in de markt kunnen hieraan hebben bijgedragen.

De specifieke ontwikkelingen in een aantal gewasgroepen geven het volgende beeld:

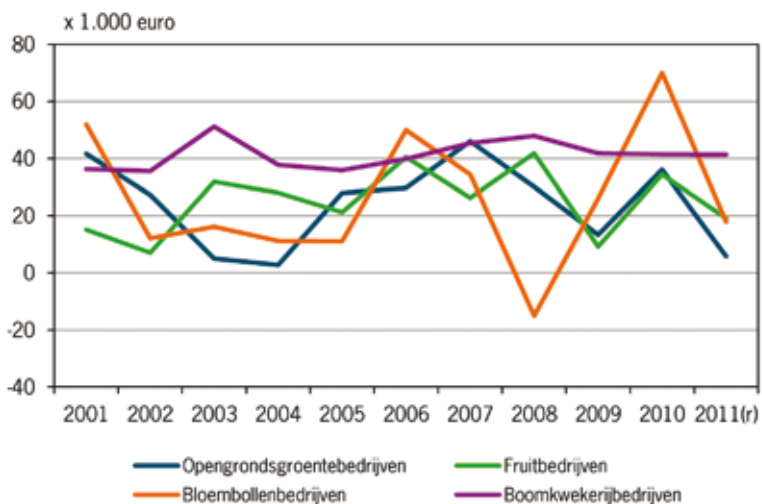
- De teelt van bos- en haagplantsoen kreeg, net als de laan- en parkboomteelt, nog meer dan in 2010 te maken met de bezuinigingen bij de afnemers van de institutionele markt. Al vielen de resultaten in het najaar minder tegen dan die van het voorjaar en de zomer.
- De sierteelt (onder andere buxus en conifeer)

heeft na een goed voorseizoen in de zomer iets te lijden gehad van het zomerweer (storm en regen) en matige afzet via bouw- en supermarkten. Consumenten zijn terughoudend in hun bestedingen, door negatieve geluiden over de economie.

- In de rozenteelt waren de resultaten van de bedrijven met potproducten beter dan die van de volle grond. Die laatste groep heeft vooral last van buitenlandse concurrentie (Oost Europa).
- Vruchtboombedrijven hebben te lijden gehad van het strenge winterweer aan het eind van 2010. Dit had echter wel een licht prijs-opdrijvend effect.
- De sterker geworden positie van munteenheden in landen buiten de Eurozone (Zwitserland, Scandinavische landen, Verenigd Koninkrijk) is een van de redenen dat de handel naar deze landen licht is toegenomen. Ondanks dat de Britse markt een voorkeur voor lokaal product houdt, was er een stijging van de export naar het Verenigd Koninkrijk en Ierland. Dit komt voornamelijk door effecten van de winter op de Britse productie. Deze stijgingen hebben de flinke daling van bijna 10% in de exportrichting Duitsland niet kunnen compenseren. De tegenvallende export naar Duitsland kwam vooral door de teruglopende vraag als gevolg van de economische situatie

Ontwikkeling inkomen uit bedrijf van opengrondstuinbouwbedrijven naar bedrijfstype (x 1.000 euro per onbetaalde aje), 2001-2011(r)

en vooruitzichten. Tot in september liep de totale export met ruim 1% achter op 2010. De per saldo iets teruggelopen export en de moeizame institutionele markt konden niet volledig worden gecompenseerd door de redelijk goede afzet in de consumentmarkt.

Kosten zijn gemaakt om extra controles uit te voeren op fytosanitair vlak. Er is blijvende

aandacht voor de Oost-Aziatische boktor en de Xanthomonas bacterie. De sector houdt via de Naktuinbouw extra controles om afnemers gezonde planten te garanderen.

Resultaat en inkomen

Voor het gemiddelde inkomen van ondernemers in de boomkwekerij in 2011 wordt een lichte daling, met ongeveer 1%, geraamd. De gemid-

delde opbrengsten op de boomkwekerij zijn in 2011 met bijna 4% gestegen. Omdat, door het goede voorjaarsweer, de productie hoog was, stonden over de hele linie prijzen wel onder druk. Per saldo heeft het productievolume de lagere prijzen iets kunnen compenseren. Bedrijven blijven echter te maken hebben met stijgende kosten; de meest ingrijpende kostenstijgingen in 2011 zijn de betaalde rente en (in mindere mate) arbeid. De door financiers berekende rente stijgt door de kritische plan- en financieeringsbeoordelingen en de internationale economische vooruitzichten. Arbeidskosten stijgen vooral autonoom en ook als gevolg van krapte op de markt van personeel. De kosten stegen in 2011 met ruim 4,5%. Het inkomen uit bedrijf per onbetaalde aje wordt geraamd op circa 40.000 euro. De opbrengsten per 100 euro-kosten blijven met 95% globaal gelijk (zie tabel 6.8). Kijkend naar de afname van het aantal bedrijven en de toename van het areaal per bedrijf (zie tabel 6.7), betekent dit dat naast het inkomen per bedrijf ook het resultaat per hectare afneemt. Het jaar 2011 gaat voor de boomkwekerij daarmee gemiddeld als matig in de boeken.

Bron:

Actuele ontwikkeling van resultaten en inkomens in de land- en tuinbouw in 2011
 Bont, C.J.A.M. de, W.H. van Everdingen, A. van der Knijff en H.A.B. van der Meulen
 LEI-rapport 2011-063
 ISBN/EAN: 978-90-8615-549-1
 Prijs: € 39,00 (inclusief 6% btw)
 207 p., fig., tab., bijl.
<http://www.lei.dlo.nl/publicaties/PDF/2011/2011-063.pdf>